

Функціонування і розвиток механізмів державного управління
УДК 35.078.33

Сердюкова Олена Євгенівна

*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри публічного управління, менеджменту та маркетингу
Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля*

Serdiukova Olena

*Candidate of Sciences in Public Administration (PhD), Senior Lecturer of the
Department of Public Administration, Management and Marketing*

Volodymyr Dahl East Ukrainian National University

ORCID: 0000-0002-2745-4040

**ДЕРЖАВНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ
STATE INFORMATION SYSTEMS AS A TOOL FOR
RECONSTRUCTION OF UKRAINE**

***Анотація.** Вступ. Відновлення територій, постраждалих від військової агресії РФ, є пріоритетним завданням держави та органів місцевого самоврядування, своєрідним викликом щодо спроможності влади подолати наслідки військових дій.*

Обсяги руйнувань, які зазнали українські території, є безпрецедентними в сучасному світі, і потребують якісного та швидкого відновлення, що повинно розпочатися якомога раніше. Для розуміння обсягів відтворення та планування відбудови територій, оцінки розміру руйнувань та необхідних фінансових ресурсів, забезпечення прозорості процесів надання та цільового використання коштів держава та органи місцевого самоврядування повинні володіти повною та достовірною інформацією щодо масштабів і характеру руйнувань, а також стану процесів

відновлення. Така інформація представляє собою величезний масив даних, які необхідно систематизувати та опрацьовувати. Вирішити цю проблему дозволяють сучасні електронні інструменти та системи відкритих даних, які в умовах швидкої цифровізації, діджиталізації та автоматизації державного управління вийшли на якісно новий рівень функціонування.

Мета. Метою статті є дослідження процесів функціонування інформаційних систем як інструментів відновлення територій та з'ясування зв'язків між органами публічного управління різного рівня в процесі відновлення.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) нормативно-правові акти щодо компенсації за зруйноване/пошкоджене майно внаслідок військової агресії РФ та його відновлення; 2) праці науковців, які стосуються використання інноваційних цифрових інструментів в державному управлінні.

В процесі здійснення дослідження було використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення та групування (для характеристики інформаційних систем як інструментів відновлення територій України, постраждалих внаслідок військової агресії, визначення проблем їх функціонування, а також шляхів вирішення); формалізації, аналізу та синтезу, індукції та дедукції (для побудови схеми взаємозв'язків між органами публічного управління в процесі відновлення територій, постраждалих внаслідок військової агресії РФ); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Результати. У науковій статті узагальнено інформацію щодо діючих в Україні електронних інформаційних систем щодо пошкодженого/знищеного майна та статусу його відновлення внаслідок військової агресії Російської Федерації, визначено їх основні характеристики. Встановлено зв'язки між органами публічного управління в процесі відновлення територій, постраждалих від військової агресії РФ,

через застосування державних інформаційних систем. З'ясовано основні нормативно-правові акти, що регулюють відносини в сфері відновлення знищеного та пошкодженого майна внаслідок військової агресії РФ. Визначено та згруповано основні проблеми функціонування Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна та запропоновано шляхи їх вирішення.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на аналізі нормативно-правових актів, що стосуються процесів відновлення територій України, постраждалих внаслідок військової агресії РФ, в тому числі, що знаходяться в тимчасовій окупації, визначенні проблемних питань та пошуку шляхів їх вирішення. Це надасть змогу вдосконалити механізм виплати компенсацій за зруйноване/пошкоджене майно та пришвидшить процеси відновлення.

Ключові слова: державна інформаційна система, реєстр, знищене та пошкоджене майно, нормативно-правовий акт, органи місцевого самоврядування, військові адміністрації.

Summary. Introduction. The reconstruction of the territories affected by the military aggression of the Russian Federation (RF) is a priority task of the state and local government authorities and a challenge to the government authorities' ability to overcome the consequences of military actions.

The extent of the destruction that the Ukrainian territories suffered is unprecedented in the modern world and requires high-quality and rapid reconstruction, which should begin as soon as possible. To understand the scope of reconstruction and territories reconstruction planning, to assess the destruction amount and necessary financial resources, and to ensure the transparency of providing and targeted use of funds processes, the state and local government authorities must have the complete and reliable information on the scale and nature of the destruction, as well as the status of the reconstruction

processes. Such information represents a vast array of data that must be systematized and processed. This problem can be solved by modern electronic tools and open data systems, which have reached a qualitatively new level of functioning in the conditions of rapid digitization and automation of public administration.

Purpose. The article aims to study the functioning of information systems processes as territories reconstruction of tools and clarify the connections between public administration authorities of different levels in the reconstruction process.

Materials and methods. The research materials are: 1) normative-legal acts regarding compensation for destroyed/damaged property because of military aggression of the RF and its reconstruction; 2) scientists' works related to the use of innovative digital tools in public administration.

During carrying out the research, the following scientific methods were used: theoretical generalization and grouping (to characterize information systems as reconstruction tools of Ukraine territories affected by military aggression, to determine the problems of their functioning, and ways to solve them); formalization, analysis and synthesis, induction and deduction (to build a relationships scheme between public administration authorities during reconstruction the territories affected by the military aggression of the RF); logical generalization of results (draw conclusions).

Results. The scientific article summarizes information on electronic information systems existing in Ukraine regarding damaged/destroyed property and the status of its reconstruction because of the military aggression of the RF and defines its main characteristics. Connections between public administration authorities during the reconstruction of the territories affected by the military aggression of the RF by using state information systems have been established. The main normative-legal acts regulating relations in the field of reconstruction of destroyed and damaged property because of the military aggression of the RF

have been clarified. The main functioning problems of the State Register of Damaged and Destroyed Property have been identified and grouped, and ways to solve them have been proposed.

Discussion. It is proposed to focus attention on the analysis of normative-legal acts related to the processes of reconstruction of the territories of Ukraine affected by the military aggression of the RF in further scientific research, including those under temporary occupation, identifying problematic issues and finding ways to solve them. This will make it possible to improve the compensation mechanism for destroyed/damaged property and speed up the recovery processes.

***Key words:** state information system, register, destroyed and damaged property, normative-legal act, local government authorities, military administrations.*

Постановка проблеми. Відновлення територій, постраждалих від військової агресії РФ, є пріоритетним завданням держави та органів місцевого самоврядування, своєрідним викликом щодо спроможності влади подолати наслідки військових дій.

Обсяги руйнувань, які зазнали українські території, є безпрецедентними в сучасному світі, і потребують якісного та швидкого відновлення, що повинно розпочатися якомога раніше. Проте, для розуміння обсягів відтворення та планування відбудови територій, оцінки розміру руйнувань та необхідних фінансових ресурсів, забезпечення прозорості процесів надання та цільового використання коштів держава та органи місцевого самоврядування повинні володіти повною та достовірною інформацією щодо масштабів і характеру руйнувань, а також стану процесів відновлення. Така інформація в межах однієї громади, не говорячи про масштаби усієї країни, постраждалої від війни, представляє собою величезний масив даних, які необхідно систематизувати та опрацьовувати. Вирішити цю проблему дозволяють сучасні електронні інструменти та

системи відкритих даних, які в умовах швидкої цифровізації, діджиталізації та автоматизації в сфері державного управління вийшли на якісно новий рівень функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивченню ефективності використання цифрових інструментів в різних сферах суспільної діяльності присвячували свої наукові праці такі відомі українські вчені як О. Бухтатий, Р. Войтович, В. Куйбіда, І. Малий, Н. Новицька, Т. Обелець, К. Сімаков, М. Цедік та ін.

Але, не зважаючи на значну кількість наукових праць в сфері цифровізації державного управління, здебільшого розглядалися проблеми запровадження електронного врядування як форми державного управління. В українських наукових виданнях проблематика застосування державних інформаційних систем в процесах управління такими масштабними процесами як відновлення територій поки що докладно не досліджувалась. Тому розвідки у напрямку ефективності використання органами публічного управління сучасних цифрових інструментів в процесах відбудови України, визначення їх ролі, функцій та зв'язків, проблем застосування та пошук шляхів їх вирішення набувають особливого теоретичного та практичного значення в умовах прагнення держави до швидкого та якісного відновлення її територій.

Формулювання мети статті. *Метою статті є* дослідження процесів функціонування інформаційних систем як інструментів відновлення територій та з'ясування зв'язків між органами публічного управління різного рівня в процесі відновлення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українське суспільство, яке перебуває сьогодні в зоні системної кризи та найбільш великих загроз свого існування за роки новітньої історії, потребує нового публічного управління, побудованого на творчому поєднанні ресурсів стабільності, керованості і дозованого економічного ризику в наступних сферах

господарювання: енергетичній, фінансовій, інформаційній, банківській, децентралізації публічного управління та електронного врядування, локалізації тіньової економіки та жорсткої боротьби з корупцією. Цього можна досягти лише за умови одночасного впровадження інноваційних технологій (наприклад цифрової трансформації) та формування нових правил (інституційних змін) в публічному управлінні через механізм ухвалення відповідних рішень [2]. Впровадження цифрових технологій обробки значного масиву даних в процесі оцінки обсягу руйнувань та збитків, нанесених Україні внаслідок військової агресії РФ, дозволяють обробити величезний масив даних і швидко систематизувати інформацію щодо об'єктів знищеного/пошкодженого майна.

Величезні обсяги руйнувань, що зазнала наша держава внаслідок військової агресії Російської Федерації, необхідність їх обліку, систематизації та оцінки розміру збитків для визначення масштабів відновлення країни викликала необхідність створення єдиних баз даних, що містили б в собі достовірну інформацію щодо таких пошкоджень.

Сьогодні в Україні діє чотири системи обліку пошкодженого/зруйнованого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, та стану його відновлення. Нормативно-правовим актом, що визначає основи функціонування всіх чотирьох систем є Закон України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних», оскільки всі вони містять в собі різного роду геопросторові дані [6, ст. 5]. Крім того, порядок функціонування інформаційних систем регулюють і окремі нормативно-правові акти, що стосуються безпосередньо майже кожної з них.

До таких систем відносяться Державна електронна система обліку руйнувань, статусу відновлення інфраструктури України (далі – ДСР), Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією

Російської Федерації (далі – РПЗМ), ГІС-портал або GIS-DATA, Єдина цифрова інтегрована інформаційно-аналітична система управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури (далі – ЄЦС).

Схема взаємозв'язків між органами публічного управління в процесі відновлення територій, постраждалих внаслідок військової агресії РФ, через застосування існуючих державних інформаційних систем наведена на рис.

1.

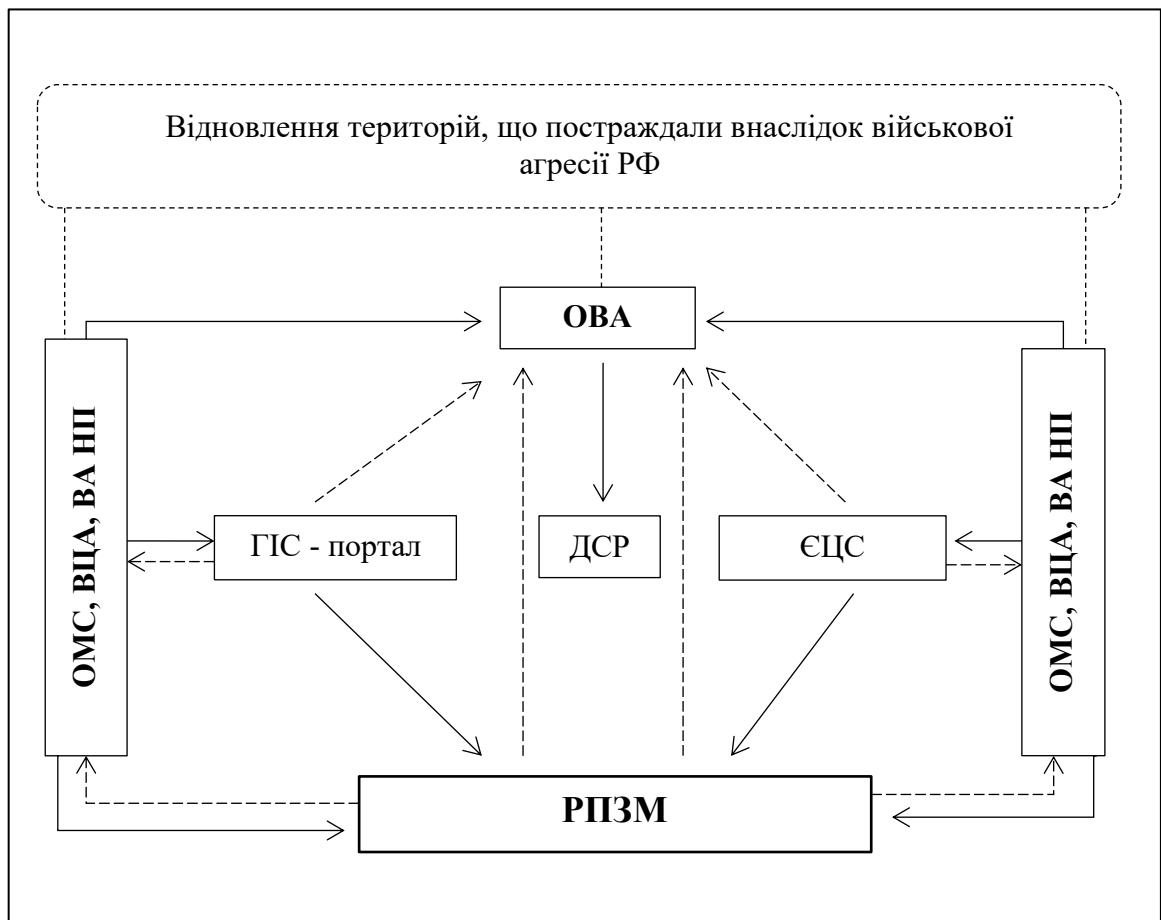

Рис. 1. Схема взаємозв'язків між органами публічного управління в процесі відновлення територій, постраждалих внаслідок військової агресії РФ

Джерело: узагальнено автором на основі [4-8]

Державна електронна система обліку руйнувань, статусу відновлення інфраструктури України (ДСР), запроваджена Офісом Президента України. Держателем цієї системи є Офіс Президента України, наповнювачами -

обласні військові адміністрації на підставі даних, що надаються органами місцевого самоврядування або органами, що виконують їх повноваження на місцях (військові та військово-цивільні адміністрації). Ця інформаційна система створювалась Офісом Президента України для визначення обсягу коштів, необхідних для відновлення об'єктів, визначення першочергових заходів з відновлення територій після деокупації та закінчення бойових дій, не витрачаючи час на формування місцевих реєстрів.

ДСР містить в собі дані щодо 84 типів об'єктів, які відносяться до 17 секторів господарювання. В системі міститься інформація, що включає в себе загальні характеристики об'єкту (загальну площу будівлі, площу руйнувань, кількість поверхів, кількість під'їздів, загальну кількість квартир в будинку, визначення статусу зруйнованого чи пошкодженого), дані про об'єкт (незавершене будівництво, рік введення в експлуатацію, чи є об'єкт культурною спадщиною, кадастровий номер земельної ділянки), кількість мешканців, що зареєстровані, проживали та планують повернутися, рівень руйнації, інформацію про несучі та огорожуючі конструкції, покрівлю, вікна, фасад, елементи благоустрою, інформація про власника та балансоутримувача об'єкту, дата та фото руйнувань. В цій системі можна вносити зміни щодо внесеної інформації, актуалізуючи дані, а також зазначати інформацію, що стосується відновлення об'єкту, враховуючи обсяги необхідних коштів.

На сьогодні відсутній нормативно-правовий акт, що визначав би порядок функціонування ДСР. Наповнення цієї інформаційної системи здійснюється за допомогою владних важелів впливу від органу державної влади вищого рівня до органів державної влади нижчого рівня чи органів місцевого самоврядування відповідно до ієрархічної структури;

Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації (РПЗМ) запроваджений Кабінетом Міністрів

України із прийняттям 26 березня 2022 року Постанови № 380. Держателем реєстру є Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, яке організовує роботу, пов'язану з провадженням діяльності щодо ведення Реєстру пошкодженого та знищеного майна [4, п. 21]. Наповнювачами реєстру є органи місцевого самоврядування, які отримують доступ до реєстру у встановленому порядку. Нормативно правовою основою функціонування РПЗМ є Порядок подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 р. № 380 (далі - Постанова № 380).

РПЗМ є єдиною державною інформаційно-комунікаційною системою, яка призначена для збирання, накопичення, обліку, обробки, зберігання та захисту інформації (документів) про пошкоджене та знищене нерухоме майно, просторові координати об'єктів, осіб, нерухоме майно яких пошкоджено або знищено, шкоду та збитки, завдані внаслідок пошкодження такого майна, та іншу інформацію [4, п. 14],

Сьогодні, на наш погляд, цей реєстр є найдієвішим інструментом процесу відновлення громад, інформаційні дані якого використовуються в процесі виплати компенсації за зруйноване/пошкоджене майно. Станом на 08.06.2023 (за два тижні функціонування послуги «Відновлення») грошову допомогу для дрібного ремонту власного житла отримують 8 заявників з Ірпінської громади Київської області та Селидівської громади Донеччини. Загальна сума нарахованих коштів складає понад 847 тисяч гривень [1]. Послуга «Відновлення» стала доступною для отримання компенсації за пошкоджене житло внаслідок військової агресії РФ з 22.05.2023 – набуття чинності Закону України «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської

Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» [5].

Вже сьогодні вживаються заходи стосовно забезпечення взаємодії двох інших державних інформаційних систем, які запроваджуються в Україні та будуть розглянуті нижче, і акумулюють в собі інформацію стосовно процесів відновлення України, з РПЗМ, визначаючи його пріоритетну роль в процесах відновлення.

Проте, враховуючи важливість його функціонування і необхідність взаємодії з іншими державними інформаційними системами, не зважаючи на короткий термін фактичного існування РПЗМ, можна виділити основні проблеми, що сформульовані автором на підставі аналізу норм Постанови № 380 і власного досвіду роботи з реєстром, та згрупувати їх за способом вирішення наступним чином:

1. Організаційні – ті, що стосуються питань організації роботи з РПЗМ:

1) Відсутність у реєстраторів РПЗМ з тимчасово окупованих територій та територій, де ведуться бойові дії, які зазнали найбільших ушкоджень (більше 90 % об'єктів нерухомого майна (далі - ОНМ)) доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно (далі – ДРРП) з метою виконання норм Постанови № 380 - підтвердження факту наявності у заявника права власності на ОНМ; пришвидшення опрацювання інформаційних повідомлень, поданих заявниками за допомогою застосування Дія, без витребування додаткової інформації, у разі наявності її в ДРРП. Такий доступ був припинений посадовим особам місцевого самоврядування територій, де велись активні бойові дії та які опинились в тимчасовій окупації, в перші тижні військового вторгнення РФ (Луганська, Донецька, Херсонська, Миколаївська, Запорізька області).

2) Відсутність у реєстраторів РПЗМ з тимчасово окупованих

територій та територій, де ведуться бойові дії, доступу до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань з метою виконання норм Постанови № 380 – підтвердження факту права власності у юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців на ОНМ, відстеження правонаступництва у разі припинення юридичної особи, зокрема під час внесення до РПЗМ житлових будинків, управителем яких не є ОСББ або відсутня інформація про компанію-управитель [4, п. 4].

3) Необхідність отримання нового кваліфікованого електронного ключа та доступу до РПЗМ при створенні військових, військово-цивільних адміністрацій, їх реорганізації, припиненні повноважень органів місцевого самоврядування, зміни назви виконавчих органів місцевого самоврядування, вже працюючих реєстраторів, що припиняє на певний час процес обробки інформаційних повідомлень та внесення необхідних даних до РПЗМ. На наш погляд, доречно спростити цю процедуру, замінивши її повідомленням відповідного органу державної влади чи органу місцевого самоврядування ДП «Дія» з наданням виписки або витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань без припинення функцій реєстратора РПЗМ.

2. Нормативно-правові - ті, що потребують вирішення нормативно-правовим шляхом:

1) Відсутність правовстановлюючих документів на житло (квартиру, будинок, ін.) у особи, майно якої зруйновано/пошкоджено: згоріли, залишилися на тимчасово окупованій території тощо. На сьогодні відсутній реальний, працюючий механізм щодо відновлення документів про право власності на ОНМ, не внесених до ДРРП, для осіб з тимчасово окупованих територій та територій, де ведуться активні бойові дії. Це унеможлиблює отримання власниками майна компенсації відповідного типу. Вирішення в судовому порядку затягується в часі та здійснює додаткове навантаження на

суди, враховуючи значну кількість звернень, крім того, для прийняття рішення часто немає необхідної доказової бази. На наш погляд, необхідно розробити такий механізм, застосовуючи інститут свідків, використання копій документів, що надавалися в будь-які органи та установи та ін. заходи.

2) Відсутність зареєстрованого права власності в ДРРП. Для отримання компенсації за зруйноване/пошкоджене майно внаслідок військової агресії РФ законодавство вимагає у заявника обов'язковість зареєстрованого права власності на ОНМ в ДРРП. Навіть при наявності оригіналів документів заявник не може отримати компенсацію без внесення її до ДРРП. Внесення до ДРРП ОНМ передбачає певні заходи, а саме надання інформаційної довідки з БТІ про реєстрацію права власності за відповідною особою та наявність технічного паспорту, який внесений до Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва. Обидві вимоги постраждалим особам неможливо виконати, оскільки практично всі архіви БТІ залишилися на тимчасово окупованих територіях та були розграбовані або знищені внаслідок бойових дій. На наш погляд, необхідно на законодавчому рівні спростити цей механізм, скасувавши для таких територій надання перелічених вище документів.

3) Неможливість коректного внесення даних до РПЗМ в певних ситуаціях, зокрема коли власник помер, а спадкоємець на стадії оформлення документів. При цьому, проблемою є оформлення спадщини для об'єктів, які залишилися на тимчасово окупованій території. На сьогодні ця процедура не може бути здійснення до деокупації території, що унеможливорює отримання компенсації спадкоємцями. На наш погляд, вирішення цієї проблеми можливе тільки із прийняттям відповідного нормативно-правового акту, що визначить процедуру оформлення спадщини для ОНМ, розташованих на тимчасово окупованих територіях та територіях, де ведуться бойові дії.

3. Функціональні – ті, що стосуються функціоналу РПЗМ, і які можуть

бути вирішені за допомогою коригування існуючого функціоналу чи введенням нового технічними засобами або відповідним наповненням:

1) Відсутність функціоналу подання юридичними особами та ФОП інформаційного повідомлення про пошкоджене/знищене майно за допомогою порталу Дія з метою проведення повного опрацювання ОНМ в РПЗМ (наразі лише внесення даних про власника (юридичну особу, ФОП) та внесення відомостей про пошкоджений/знищений ОНМ).

2) Відсутність функціоналу подання інформаційного повідомлення про пошкоджений/знищений нежитловий ОНМ за допомогою порталу Дія з метою проведення повного його опрацювання в РПЗМ.

4) Відсутність функціоналу в РПЗМ під час занесення даних про власника (співвласника) пошкодженої/знищеної квартири заповнення не лише номеру та серії паспорта особи (у разі відсутності РНОКПП), а й належності до громадянства іншої країни, якщо документом, що посвідчує особу, є паспорт громадянина іншої держави.

5) Відсутність функціоналу в Звітах щодо формування переліку інформаційних повідомлень стосовно певної територіальної громади за весь період (минулий та поточний рік) з даними про заявника. Наразі, з метою отримання даних про заявника інформаційного повідомлення необхідно щоразу користуватися послугою 4.04 Перегляд даних заявника інформаційного повідомлення чи 4.02 Перегляд даних інформаційного повідомлення, що значно сповільнює опрацювання інформаційних повідомлень та внесення відповідного ОНМ до РПЗМ.

6) Під час прив'язки інформаційного повідомлення в РПЗМ за допомогою послуги 4.01 Прив'язка інформаційного повідомлення до ОНМ не завжди висвітлюється власник під час обрання ОНМ, до якого здійснюється прив'язка, хоча дані про власника під час реєстрації ОНМ в РПЗМ були внесені та підписані реєстратором.

4. Інформаційні – ті, що стосуються інформаційних даних, що

вносяться до РПЗМ:

1) Подання інформаційного повідомлення невідповідною особою, визначеною п. 2 Порядку подання інформаційного повідомлення про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, затвердженого Постановою № 380 [4, п. 2]. На наш погляд, необхідно обмежити функціонал щодо подання інформаційного повідомлення невідповідними особами, автоматично перевіряючи право власності. Проте, використання такого механізму можливо лише при внесення всіх ОНМ в ДРРП. Іншим шляхом вирішення цієї проблеми вважаємо запровадження адміністративних стягнень, визначених на рівні держави із внесенням відповідних змін до нормативно-правових актів, за недостовірні відомості в інформаційному повідомленні, подані відповідною особою, зокрема щодо прав власності на об'єкт та стану руйнації такого об'єкту.

2) Невідповідність переліку адрес, здебільшого сільських, селищних територій, деяких житлових районів міст, що входять до складу територіальної громади, визначених в застосунку Дія, переліку адрес, визначених в РПЗМ. Для вирішення цієї проблеми необхідно ув'язати ці дві інформаційні системи з Державним адресним реєстром, використовуючи його дані.

3) Неможливість відображення на мапі нежитлових об'єктів нерухомого майна в РПЗМ, яким в поштовій адресі не присвоєно окремого номеру будинку, лише вулиця (наприклад, об'єкти незавершеного будівництва) тощо. В даному випадку, на наш погляд, доречно прив'язка до сформованої земельної ділянки, що вимагає функціональну взаємодію РПЗМ з Державним земельним кадастром.

Зазначені проблеми потребують термінового вирішення, враховуючи нагальну необхідність в користуванні РПЗМ при виплатах компенсації за

зруйноване/пошкоджене майно та відбудови постраждалих внаслідок військової агресії РФ територій. Також слід зазначити, що наведена класифікація проблем роботи з РПЗМ не є вичерпною і може бути вдосконалена.

ГІС-портал або GIS-DATA – це геоінформаційна електронна система каталогізованих джерел геоданих, багат шарових е-карт, їх застосування для управління громадами/регіонами. Вона призначена для збору, зберігання, аналізу та візуалізації просторових даних про об'єкти в населених пунктах. Означений реєстр почав працювати ще до початку повномасштабного вторгнення, в подальшому планується вжиття заходів щодо можливої його прив'язки до РПЗМ. Сьогодні в ньому акумулюється вся інформація щодо руйнування об'єктів громад, оцінки збитків та процесів відбудови таких об'єктів. Держателем цієї системи є Державне агентство з відновлення та розвитку інфраструктури України.

Нормативно правовим підґрунтям функціонування системи є Закон України «Про національну інфраструктуру геопросторових даних» та Порядок реалізації експериментального проекту щодо моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії Російської Федерації на основі геоінформаційної системи, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 726. Цей порядок визначає механізм здійснення моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії Російської Федерації на основі геоінформаційної системи. Моніторинг проводиться з метою збирання узагальнених даних про пошкодження та руйнацію внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України в розрізі регіонів, районів, територіальних громад та населених пунктів, що в перспективі можуть бути використані для: визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації; визначення обсягу фінансових ресурсів, необхідних

для відновлення об'єктів моніторингу в розрізі регіонів, районів, територіальних громад та населених пунктів, які постраждали від збройної агресії Російської Федерації проти України; визначення розміру завданих збитків Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації для підготовки відповідних позовів проти держави-агресора; обґрунтування обсягу необхідних коштів, що залучатимуться за рахунок міжнародної допомоги та/або коштів держави-агресора (її заморожених резервів) для відновлення регіонів України; підготовки змін до нормативно-правових актів та документів, що визначають державну регіональну політику, в тому числі до Державної стратегії регіонального розвитку, регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації [8, п. 1, 5].

ЄЦС - інформаційно-комунікаційна система, призначена для автоматизації планування фінансування робіт з відновлення та/або відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури, а також моніторингу процесу відновлення та/або відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури та використання фінансових ресурсів [7, п. 2]. Означена система складається з певних підсистем, реєстрів та процесів обміну даними між ними. При цьому, в цій системі буде акумулюватися інформація щодо процесів фізичного відтворення об'єктів пошкодженого/знищеного майна та процесів відновлення функціонування таких об'єктів. Держателем цієї системи також є Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, а технічним адміністратором Єдиної цифрової системи є Агентство відновлення з відновлення та розвитку інфраструктури України, яке планує та організовує роботу в Єдиній цифровій системі з іншими користувачами. Нормативно-правовою основою її функціонування є Порядок реалізації експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом

відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 року № 1286. Сьогодні означена система наповнюється даними про поточні та планові роботи з відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури.

Всі ці електронні системи призначені для збору, обліку та обробки інформації щодо знищеного та пошкодженого майна на території України, яке постраждало внаслідок військової агресії Російської Федерації, та процесів їх відновлення. Вони містять в собі максимально повну та достовірну інформацію про зруйнований/пошкоджений об'єкт. Утримувачами їх є органи державної влади, а наповнювачами як органи державної влади, так і органи місцевого самоврядування або органи, що здійснюють їх повноваження (військові та військово-цивільні адміністрації).

Інформація, що міститься в цих інформаційних електронних системах, є основою для відбудови (відтворення) пошкодженого/знищеного майна на певних територіях та відновлення майнових прав постраждалих осіб, як фізичних, так і юридичних.

За підрахунками департаменту житлово-комунального господарства Харківської міської ради на повну обробку одного зруйнованого або пошкодженого об'єкта витрачається близько 4 годин. Це виїзд на об'єкт, обстеження, складання актів і внесення в усі реєстри. Відсутність єдиної методології функціонування цих реєстрів збільшує кількість часу відпрацювання об'єкту з повним внесенням інформації про нього. Так, наприклад, інформація щодо пошкодження фасаду в одному враховується в метрах квадратних, в іншому - в метрах кубічних. Все це збільшує час на обробку даних щодо ушкоджень. За таких умов на обробку знищених будівель лише в Харкові знадобиться понад 10 років [3]. Враховуючи масштаби руйнувань в Луганській та Донецькій областях, гостру нестачу

кадрів органів влади в цих регіонах, процес може затягнутися на десятиріччя.

Тому цей процес потребує удосконалення та налагодження взаємодії всіх існуючих інформаційних систем, уникнення дублювання інформації, оперативного внесення та пошуку необхідної інформації щодо стану руйнувань та процесів відбудови територій у відповідних реєстрах.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок. Таким чином, ефективне відновлення територій України, постраждалих внаслідок військової агресії РФ, може бути здійснене тільки при оперативному забезпеченні належною та достовірною інформацією органів публічного управління різного рівня, що здійснюють процеси відбудови постраждалих територій, за допомогою використання сучасних інформаційних систем.

В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на аналізі нормативно-правових актів, що стосуються процесів відновлення територій України, постраждалих внаслідок військової агресії РФ, в тому числі, що знаходяться в тимчасовій окупації, визначенні проблемних питань та пошуку шляхів їх вирішення. Це надасть змогу вдосконалити механізм виплати компенсацій за зруйноване//пошкоджене майно та пришвидшить процеси відновлення.

Література

1. ЄВідновлення: стартували перші виплати допомоги на ремонт житла. Мінінфраструктури. 2023. URL: <https://mtu.gov.ua/news/34390.html> (дата звернення 08.06.2023).
2. Малий І., Цедік М. Інституційний вимір цифровізації державного управління в Україні // Державне управління: удосконалення та розвиток : електронне видання. 2022. №2. URL:

- http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2022/5.pdf (дата звернення 04.06.2023).
3. Одна відбудова – три реєстри руйнувань. Хто збирає дані про пошкоджене майно? 2023. URL: <https://shtab.net/en/news/view/odna-vidbudova---tri-reestri-rujnuvan-xto-zbirae-d/> (дата звернення 02.06.2023).
 4. Про збір, обробку та облік інформації про пошкоджене та знищене нерухоме майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації : Постанова Кабінету Міністрів України від 26 березня 2022 року № 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-2022-p#Text> (дата звернення 08.06.2023).
 5. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України : Закон України від 23 лютого 2023 року № 2923-IX // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text> (дата звернення 08.06.2023).
 6. Про національну інфраструктуру геопросторових даних : Закон України від 13 квітня 2020 року № 554-IX // Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text> (дата звернення 12.06.2023).
 7. Про реалізацію експериментального проекту із створення, впровадження та забезпечення функціонування Єдиної цифрової інтегрованої інформаційно-аналітичної системи управління процесом відбудови об'єктів нерухомого майна, будівництва та інфраструктури :

постанова Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2022 року № 726. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 12.06.2023).

8. Про реалізацію експериментального проекту щодо моніторингу завданих пошкоджень та руйнувань за регіонами України внаслідок збройної агресії Російської Федерації на основі геоінформаційної системи : постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 726. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 12.06.2023).

References

1. JeVidnovlennja: startuvaly pershi vyplaty dopomoghy na remont zhytla. Mininfrastruktury. 2023. URL: <https://mtu.gov.ua/news/34390.html> [in Ukrainian].
2. Malyj I., Cedik M. Instytucijnyj vymir cyfrovizaciji derzhavnogho upravlinnja v Ukrajini // Derzhavne upravlinnja: udoskonalennja ta rozvytok : elektronne vydannja. 2022. #2. URL: <https://suspilne.media/459105-u-25-miljoniv-ukrainciv-poskodzeno-abo-zrujnovano-zitlo-vnaslidok-rosijskogo-vtorgnenna-veresuk/#> [in Ukrainian].
3. Odna vidbudova – try rejestry rujnuvanj. Khto zbyraje dani pro poshkodzhene majno? 2023. URL: <https://shtab.net/en/news/view/odna-vidbudova---tri-reestri-rujnuvan-xto-zbirae-d/> [in Ukrainian].
4. Pro zbir, obrobku ta oblik informaciji pro poshkodzhene ta znyshhene nerukhome majno vnaslidok bojovykh dij, terorystychnykh aktiv, dyversij, sprychynenykh vijsjkovoju aghresijeju Rosijskohoji Federaciji : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26 bereznja 2022 roku # 380. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380-2022-p#Text> [in Ukrainian].
5. Pro kompensaciju za poshkodzhennja ta znyshhennja окреmykh kategorij ob'ektiv nerukhomogho majna vnaslidok bojovykh dij, terorystychnykh

- aktiv, dyversij, sprychynenykh zbrojnoju aghresijeju Rosijskoji Federaciji proty Ukrainy, ta Derzhavnyj rejestr majna, poshkodzhenogho ta znyshhenogho vnaslidok bojovykh dij, terorystychnykh aktiv, dyversij, sprychynenykh zbrojnoju aghresijeju Rosijskoji Federaciji proty Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 23 ljutogho 2023 roku # 2923-IX // Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text> [in Ukrainian].
6. Pro nacionaljnu infrastrukturu gheoprostorovykh danykh: Zakon Ukrainy vid 13 kvitnja 2020 roku # 554-IX // Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20#Text> [in Ukrainian].
 7. Pro realizaciju eksperymentaljnogho proektu iz stvorennja, vprovadzhennja ta zabezpechennja funkcionuvannja Jedynoji cyfrovoji integhrovanoji informacijno-analitychnoji systemy upravlinnja procesom vidbudovy ob'ektiv nerukhomogho majna, budivnyctva ta infrastruktury : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15 lystopada 2022 roku # 726. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
 8. Pro realizaciju eksperymentaljnogho proektu shhodo monitorynghu zavdanykh poshkodzhenj ta rujnuvanj za reghionamy Ukrainy vnaslidok zbrojnoji aghresiji Rosijskoji Federaciji na osnovi gheoinformacijnoji systemy : postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 chervnja 2022 roku # 726. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].